

правові акти, прийняті органами ЄС, без додаткової ратифікації їх у національні правові системи. Таким чином усунена процедура створення механізмів імплементації (правові норми ЄС наділені безпосередньо прямою дією).

Висновки. Описані властивості норм права ЄС створили правове середовище яке підтримує правопорядок і створює умови інтеграції національних норм в єдину систему.

Список використаних джерел

1. Решота В. В. Європейський Союз : історичні, правові та інституційні основи: навч. посіб. / В. В. Решота. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2012. – 172 с.
2. Van Gend & Loos [1963] : Рішення Суду ЄС 26/62 // Європейське право. – 2012. – № 1. – С. 204–209.
3. Марченко М. Н. Інтеграційний вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів – URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5654/vnulpurn201685534.pdf>.
4. Боршарт К.-Д. Абетка законодавства Європейського Співтовариства. – К. : ТОВ “ВІРК-САМ”, 2001. – 112 с.
5. Опришко В. Ф. Право Європейського Союзу : Загальна частина / В. Ф. Опришко, А. В. Омельченко, А. С. Фастовець. – К. : КНЕУ, 2002. – 460 с.
6. Брацук І. З. Теоретико-правові засади імплементації права Європейського Союзу в національне право держав-членів : монографія / І. З. Брацук; за наук. ред. проф. М. М. Микієвича. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 230 с.

Науковий керівник Фастовець Наталія, кандидатка наук з державног управління, доцентка, доцентка кафедри приватного та публічного права Інституту права та сучасних технологій Київського національного університету технологій та дизайну.

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЕТЕНЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Барбара Наталія,
студентка групи МгЗП-22
Інституту права та сучасних технологій
Київського національного університету технологій та дизайну

Під поняттям компетенція Європейського Союзу розуміють конкретний обсяг повноважень щодо здійснення європейського управління в межах Конституції, європейських законів та власної фінансово-економічної бази.

З наукової точки зору - компетенція є неодмінною ознакою і найважливішим елементом правового статусу певного органу, організації тощо, в тому числі міжнародної, державної чи міждержавної, якою є ЄС

Компетенція ЄС – це сукупність прав і повноважень, необхідних для діяльності Союзу. Вони стосуються питань, що перебувають у віданні ЄС (предметна компетенція), і здатності Союзу впливати на вирішення питань предметної компетенції (регулююча компетенція). Різновидом регулюючої компетенції є юрисдикційна компетенція [1].

Відмінність поняття *компетенція ЄС* від поняття *компетенція держав* полягає у тому, що до компетенції держави входять всі сфери суспільного життя, а компетенція

ЄС стосується лише частини питань суспільного життя ЄС (не є повною). Фахівці класифікують компетенцію ЄС як «похідну» - таку, яка походить від процедури відмови дер-

жавами-членами ЄС від частини своїх суверенних прав на користь інституцій Європейського Союзу. Об'єм компетенції Європейського Союзу залежить від волі держав-членів, від їх бажання та готовності відмовитися від тих чи інших прав у регулюванні певних сфер суспільного життя чи їх частини на користь Європейського Союзу [2]. Основою компетенції ЄС служить право ЄС.

Головним джерелом компетенції Європейського Союзу є його первинне право – комплекс міжнародних договорів, що утворюють це об'єднання. Декларація про розмежування компетенції ЄС та країн членів, схвалена урядами держав-членів під час підписання Лісабонського договору, містить положення про те, що під час перегляду установчих документів ЄС, держави-члени можуть прийняти рішення як про збільшення рівня компетенції ЄС, так і про скорочення їх об'єму. Лісабонський договір встановлює структуру Договору про функціонування ЄС (ДФЕС). Так, компетенція ЄС має дві основні частини: внутрішню і зовнішню.

Внутрішньополітична компетенція регламентує суспільні відносини, що складаються всередині ЄС в цілому. До питань внутрішньополітичної компетенції належать (24 розділ ч. 3 ДФЕС «Внутрішня політика та діяльність Союзу»): «Внутрішній ринок» (розділ I), «Сільське господарство» (розділ III), «Простір свободи, безпеки та правосуддя» (розділ V), «Захист споживачів» (розділ XV) і т.д.;

Зовнішньополітична компетенція регламентує діяльність ЄС на міжнародній арені та відносини ЄС з державами, що не входять до його складу (третіми країнами), а також з міжнародними організаціями.

Проміжне положення між внутрішньою і зовнішньою політикою Союзу займають його заходи у сфері відносин ряду острівних територій, що знаходяться під суверенітетом держав-членів (як правило, колишніх колоніальних володінь), проте не ввійшли разом з ними до складу ЄС, — «заморські країни і території» (Гренландія, Нова Каледонія, Фолклендські острови та ін.). Ця сфера діяльності ЄС, названа асоціацією із заморськими країнами і територіями, передбачена в однойменній частині Договору про функціонування ЄС, яка структурно розташована між правилами його внутрішньополітичної та зовнішньополітичної діяльності: частина четверта «Асоціація із заморськими країнами і територіями» [4].

Висновок. Таким чином, Європейський Союз має компетенції, якими наділили його держави-члени і які дозволяють йому регулювати інтеграційні процеси в межах ЄС та вступати у взаємодію на міжнародній арені. Правові основи компетенції містяться в установчих договорах та рішеннях

Список використаних джерел

1. Марчук М. Право Європейського Союзу : [навч. посіб.] / М. Марчук. – Х.: ХНУВС, 2012. – 235 с.
2. Аракелян М. Право Європейського Союзу : [підр. для студ. вищих навч. закладів] / М. Маркелян, М. Василенко. – Одеса : Фенікс, 2012. – 390 с.
3. Бесчастний В. Право Європейського Союзу : [навч. посіб.] / В. Бесчастний. – К. : Знання, 2010. – 366 с.
4. Небеська М. С. Особливості компетенції Європейського Союзу. розмежування компетенції між Європейським Союзом і державами-членами / М. С. Небеська // Альманах міжнародного права. - 2017. - Вип. 16. - С. 70-78.
5. Договір про Європейський Союз: Договір, Міжнародний документ від 07.02.1992 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_029.
6. Анакіна Т. М., Комарова Т. В., Трагнюк О. Я., та ін. Правова природа і компетенція Європейського Союзу: підручник; за заг. ред. І. В. Яковюк. – Харків : Право, 2019. С. 379.

Науковий керівник Фастовець Наталія, кандидатка наук з державног управління, доцентка, доцентка кафедри приватного та публічного права Інституту права та сучасних технологій Київського національного університету технологій та дизайну.

ФОРМА ДЕРЖАВИ

Кикоть Карина,

студентка групи БПУА-22

Факультету управління та бізнес - дизайну

Київського національного університету технологій та дизайну

Форма держави як понятійна категорія знаходиться в центрі сучасних дослідницьких інтересів у зв'язку із тим, форма держави визначається як складне соціальне явище, що дає можливість визначити характер існування і напрями розвитку держави, властивості її устрою, правління та режиму [1].

Форма державного правління - це елемент форми держави, що характеризує структурну організацію влади, стійкий порядок формування вищих органів державної влади та їх компетенцію, взаємодію між ними.

Форма державного правління має такі ознаки: а) характеризує порядок формування вищих органів державної влади, їх структуру і термін повноважень; б) визначає зміст принципу розподілу влади між вищими органами держави; в) характеризує компетенцію вищих державних органів у процесі здійснення ними владних повноважень та їх взаємодію, у тому числі з іншими центральними і місцевими органами влади, органами місцевого самоврядування, іншими громадськими організаціями [1].

Крім того, форма державного устрою виступає, як елемент форми держави, який характеризує внутрішню будову держави, територіальну організацію влади та спосіб (порядок) розподілу території держави на адміністративно-територіальні одиниці, взаємодією між ними у межах держави. Форма державного устрою характеризує: а) принципи розподілу держави на складові частини; б) управлінську діяльність держави та організацію населення на її території; в) можливості реалізації прав та інтересів національних меншин щодо самовизначення шляхом надання тій території, де вони проживають, певних пільг із самоврядування; г) взаємодію між центральними, регіональними та місцевими органами влади [1].

Існує певна група науковців, яка визначає форму державного правління як спосіб організації та здійснення політичної (державної) влади [2;3].

Вищевказані обставини дозволяють зробити висновки про те, що форма держави об'єднує систему взаємопов'язаних складових, які можливо умовно поділити на важливі і вторинні за значенням. Найвагомішим з них виступає державний (політичний) режим, оскільки для людини більш важлива політична атмосфера, в якій вона знаходиться, її політичне і правове становище, а не до якого різновиду зачисляють її країну, виходячи із форми правління і устрою. Так, один і той же політичний режим, зокрема демократичний, може бути при різних формах правління [2;3].

Взагалі, питання щодо форми держави, як основи здійснення політичної влади чи основи політичного режиму є дискусійним і виступає як привід для спорів. Єдине в чому науковці погоджуються, це те, що форма сучасної держави на пряму впливає соціальну складову будь-якої країни світу у зв'язку із тим, що являється базисом партнерської взаємодії організованого соціуму з одного боку і його організуючих структур з іншого.